

На основу члана 3. став 5. и члана 55. став 1. тачка а) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 36/09) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08 и 11/09), министар финансија доноси

ПРАВИЛНИК

О СИСТЕМУ ДВОЈНОГ КЊИГОВОДСТВА КОД ПРЕДУЗЕТНИКА

Члан 1.

(1) Овим правилником уређују се питања од значаја за успостављање и функционисање система двојног књиговодства код предузетника.

(2) Саставни дио овог правилника су и општи методолошки поступци помоћу којих предузетници пословне приходе и пословне расходе признате у пореском периоду кроз систем двојног књиговодства прерачунавају на износе порески допуштених расхода, односно опорезивих прихода, у складу са прописима којим се уређује опорезивање дохотка од самосталне дјелатности физичких лица.

(3) Под пословним приходима и пословним расходима периода подразумијевају се приходи остварени обављањем дјелатности (приходи од продаје робе, производа, вршења услуга и слично), односно расходи који неопходно морају бити учињени да би остварење пословних прихода било могуће (набавна вриједност продате робе, трошкови материјала, трошкови бруто зарада, трошкови амортизације и друго).

Члан 2.

Под предузетницима, у смислу овог правилника, подразумијевају се физичка лица која послују у складу са прописима којима се уређује занатско-предузетничка дјелатност (самосталне трговинске, занатске и услужне радње, агенције, бирои, ортачке радње и друго), као и сва друга физичка лица која пословне активности обављају самостално, с циљем остваривања профита продајом производа, робе или услуга на тржишту (у даљем тексту: предузетници).

Члан 3.

(1) Под системом двојног књиговодства, у смислу овог правилника, подразумијева се систем који се заснива на пословним књигама и извјештајима прописаним Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

(2) Пословне књиге из става (1) овог члана чине дневник, главна књига и помоћне књиге.

(3) Под извјештајима из става (1) овог члана подразумијевају се:

а) Биланс стања - Извјештај о финансијском положају на крају периода,

б) Биланс успјеха - Извјештај о укупном резултату у периоду и

в) Додатни рачуноводствени извјештај - Анекс.

Члан 4.

(1) Пословне књиге из члана 3. став (2) овог правилника отварају се на датум оснивања самосталне дјелатно-

сти, у складу са законом или 1. јануара, односно на датум кад почиње порески период за који се утврђује пореска основица за обрачун пореза на доходак од самосталне дјелатности.

(2) Пословне књиге из става (1) овог члана отварају се на основу почетног биланса стања припремљеног према подацима из пописне листе имовине и обавеза са стањем на датум отварања пословних књига.

(3) Позитивна разлика између књиговодствене вриједности имовине и обавеза које се односе на самосталну дјелатност предузетника, утврђена на датум отварања пословних књига из става (1) овог члана, презентује се у пасиви почетног биланса стања као основни капитал (улог) предузетника.

(4) Негативна разлика између књиговодствене вриједности имовине и обавеза које се односе на самосталну дјелатност предузетника, утврђена на датум отварања пословних књига из става (1) овог члана, презентује се у активи почетног биланса стања као губитак изнад висине капитала.

(5) Закључивање пословних књига из става (1) овог члана врши се на датум окончања пореског периода за који се утврђује пореска основица за порез на доходак од самосталне дјелатности, односно на датум кад предузетник престаје са обављањем самосталне дјелатности.

Члан 5.

Од вођења пословних књига по систему двојног књиговодства предузетник ће одустати:

а) ако се то захтијева прописима којима се уређују области рачуноводства или опорезивања дохотка од самосталне дјелатности физичких лица,

б) у случају престанка обављања самосталне дјелатности и

в) према личној одлуци, али не прије истека рока од пет обрачунских, односно пореских периода у којим се утврђује пореска основица за обрачун пореза на доходак од самосталне дјелатности.

Члан 6.

(1) У складу са рачуноводственим начелима и принципима који се примјењују у систему двојног књиговодства, пословним приходима од самосталне дјелатности у једном обрачунском периоду сматрају се сви зарађени пословни приходи у току тог периода, остварени продајом производа, робе или услуга, независно од тога да ли је предузетник до истека периода намирао сва своја потраживања по основу продаје.

(2) Ако у току једног обрачунског периода постоји разлика између зарађених и наплаћених пословних прихода од самосталне дјелатности, прерачунавање суме зарађених на суму наплаћених пословних прихода врши се према обрасцу:

$$Нп = Зп \pm \Delta По,$$

у којем коришћени симболи имају следеће значење:

Нп - сума наплаћених прихода у периоду,

Зп - сума зарађених прихода у периоду,

$\Delta По$ - промјена салда потраживања од купаца на крају у односу на почетак обрачунског периода.

(3) Ако је салдо потраживања од купаца на крају већи од салда потраживања од купаца на почетку обрачунског периода, сума наплаћених прихода у периоду (Нп) добије се тако што се износ промјене у салду потраживања ($\Delta По$) одузме од суме зарађених прихода у периоду (Зп).

(4) Ако је салдо потраживања од купаца на крају мањи од салда потраживања од купаца на почетку обрачунског периода, сума наплаћених прихода у периоду (Нп) добије се тако што се износ промјене у салду потраживања ($\Delta По$) дода на суму зарађених прихода у периоду (Зп).

(5) Износи који се добију на начин предвиђен овим чланом представљају суму наплаћених прихода која се, у складу са прописима којим се уређује опорезивање дохотка од самосталне дјелатности физичких лица (принципом благајне), укључују у пореску основицу за обрачун пореза на доходак од самосталне дјелатности.

(6) Износи из става (5) овог члана рачунају се за сваку врсту опорезивих прихода појединачно.

Члан 7.

(1) У складу са рачуноводственим начелима и принципима који се примјењују у систему двојног књиговодства, пословним расходима самосталне дјелатности у једном обрачунском периоду сматрају се сви настали пословни расходи у току тог периода, независно од тога да ли је предузетник до истека периода платио обавезе признате упоредо са признавањем тих расхода.

(2) Ако у току једног обрачунског периода постоји разлика између насталих и плаћених пословних расхода самосталне дјелатности, прерачунавање суме насталих на суму плаћених пословних расхода врши се према обрасцу:

$$Пр = Нр \pm \Delta Об,$$

у којем коришћени симболи имају следеће значење:

Пр - сума плаћених расхода у периоду,

Нр - сума насталих расхода у периоду,

$\Delta Об$ - промјена салда обавеза на крају у односу на почетак обрачунског периода.

(3) При израчунавању промјене у салду обавеза ($\Delta Об$) у обзир се узимају обавезе према добављачима (осим добављача за залихе материјала и робе, основна средства, зависне трошкове набавке и друге обавезе чији настајак је непосредно повезан са набавком сталне или текуће имовине предузетника), обавезе за бруто зараде и бруто накнаде зарада запослених, обавезе за порезе и допринос који се обрачунавају на терет самосталне дјелатности (порез на имовину, таксе, допринос за запошљавање инваљидних лица и сл.), друге обавезе из пословања, разграничени расходи периода и друге обавезе које се признају на терет пословних расхода периода.

(4) Ако је салдо обавеза на крају већи од салда обавеза на почетку обрачунског периода, сума плаћених расхода у периоду (Пр) добије се тако што се износ промјене у салду обавеза ($\Delta Об$) одузме од суме насталих расхода у периоду (Нр).

(5) Ако је салдо обавеза на крају мањи од салда обавеза на почетку обрачунског периода, сума плаћених расхода у периоду (Пр) добије се тако што се износ промјене у салду обавеза ($\Delta Об$) дода на суму насталих расхода у периоду (Нр).

(6) Износи расхода који се добију на начин предвиђен овим чланом, осим трошкова који се укључују у набавку вриједност залиха робе и материјала, односно цијену коштања залиха учинака (недовршене производње и готових производа), представљају суму плаћених расхода која се, у складу са прописима којим се уређује опорезивање дохотка од самосталне дјелатности физичких лица (принципом благајне), укључује у пореску основицу за обрачун пореза на доходак од самосталне дјелатности.

(7) Износи из става (6) овог члана рачунају се за сваку врсту порески допуштених расхода појединачно.

Члан 8.

(1) Предузетници који се баве трговинском дјелатношћу суму плаћених расхода набавне вриједности залиха робе продатих у току обрачунског периода рачунају према обрасцу:

$$Прзр = Нрзр \pm \Delta Об \pm \Delta Зар,$$

у којем коришћени симболи имају следеће значење:

Прзр - сума плаћених расхода залиха робе у периоду,

Нрзр - сума насталих расхода залиха робе у периоду,

ΔОб - промјена салда обавеза на крају у односу на почетак обрачуноског периода,

ΔЗар - промјена салда залиха робе на крају у односу на почетак обрачуноског периода.

(2) При израчунавању промјене у салду обавеза (ΔОб) у обзир се узимају обавезе према добављачима за робу, обавезе по основу зависних трошкова набавке робе, разграничени зависни трошкови набавке и друге обавезе чији настанак је непосредно повезан са набавком залиха робе.

(3) При израчунавању промјене у салду залиха робе (ΔЗар) упоређује се набавна вриједност залиха на крају са набавном вриједношћу залиха на почетку периода.

(4) Набавна вриједност залиха робе рачуна се помоћу метода допуштених у пореске сврхе.

(5) Ако је салдо обавеза на крају већи од салда обавеза на почетку обрачуноског периода, износом промјене у салду обавеза (ΔОб) умањује се сума насталих расхода залиха робе у периоду (Нрзр).

(6) Ако је салдо обавеза на крају мањи од салда обавеза на почетку обрачуноског периода, износом промјене у салду обавеза (ΔОб) увећава се сума насталих расхода залиха робе у периоду (Нрзр).

(7) Ако је салдо залиха робе на крају већи од салда залиха робе на почетку обрачуноског периода, износом промјене у салду залиха робе (ΔЗар) увећава се сума насталих расхода залиха робе у периоду (Нрзр).

(8) Ако је салдо залиха робе на крају мањи од салда залиха робе на почетку обрачуноског периода, износом промјене у салду залиха робе (ΔЗар) умањује се сума насталих расхода залиха робе у периоду (Нрзр).

(9) Коначан износ који се добије на начин предвиђен овим чланом представља суму плаћених расхода набавне вриједности продате робе који се, у складу са прописима којим се уређује опорезивање дохотка од самосталне дјелатности физичких лица (принципом благајне), укључују у пореску основицу за обрачун пореза на доходак од самосталне дјелатности.

Члан 9.

(1) Предузетници који се баве производном, занатском и услужном дјелатношћу, а набавку материјала књиже на терет рачуна залиха, суму плаћених расхода набавне вриједности утрошених залиха материјала у току обрачуноског периода рачунају према образцу:

$$\text{Прзм} = \text{Нрзм} \pm \Delta\text{Об} \pm \Delta\text{Зам},$$

у којем коришћени симболи имају следеће значење:

Прзм - сума плаћених расхода залиха материјала у периоду,

Нрзм - сума насталих расхода залиха материјала у периоду,

ΔОб - промјена салда обавеза на крају у односу на почетак обрачуноског периода,

ΔЗам - промјена салда залиха материјала на крају у односу на почетак обрачуноског периода.

(2) При израчунавању промјене у салду обавеза (ΔОб) у обзир се узимају обавезе према добављачима за материјал, обавезе по основу зависних трошкова набавке материјала, разграничени зависни трошкови набавке и друге обавезе чији настанак је непосредно повезан са набавком залиха материјала.

(3) При израчунавању промјене у салду залиха материјала (ΔЗам) упоређује се набавна вриједност залиха на крају са набавном вриједношћу залиха на почетку периода.

(4) Набавна вриједност залиха материјала рачуна се помоћу метода допуштених у пореске сврхе.

(5) Ако је салдо обавеза на крају већи од салда обавеза на почетку обрачуноског периода, износом промјене у салду обавеза (ΔОб) умањује се сума насталих расхода залиха материјала у периоду (Нрзм).

(6) Ако је салдо обавеза на крају мањи од салда обавеза на почетку обрачуноског периода, износом промјене у салду обавеза (ΔОб) увећава се сума насталих расхода залиха материјала у периоду (Нрзм).

(7) Ако је салдо залиха материјала на крају већи од салда залиха материјала на почетку обрачуноског периода, износом промјене у салду залиха материјала (ΔЗам) увећава се сума насталих расхода залиха материјала у периоду (Нрзм).

(8) Ако је салдо залиха материјала на крају мањи од салда залиха материјала на почетку обрачуноског периода, износом промјене у салду залиха материјала (ΔЗам) умањује се сума насталих расхода залиха материјала у периоду (Нрзм).

(9) Коначан износ који се добије на начин предвиђен овим чланом представља суму плаћених трошкова материјала који се, у складу са прописима којим се уређује опорезивање дохотка од самосталне дјелатности физичких лица (принципом благајне), укључују у пореску основицу за обрачун пореза на доходак од самосталне дјелатности.

Члан 10.

(1) При израчунавању порески допуштених пословних расхода предузетници који се баве производном, занатском или услужном дјелатношћу, а који приликом редовног годишњег пописа утврде стање на залихама учинака (недовршене производње и готових производа), износ плаћених трошкова укључених у цијену коштања залиха учинака (плаћених трошкова материјала, бруто зарада запослених, амортизације, производних услуга и слично), израчунате на начин прописан чл. 7. и 9. овог правилника, за пореске потребе коригују по основу ефекта промјене у салду залиха учинака на крају у односу на почетак обрачуноског периода.

(2) Ако је салдо залиха учинака на крају у односу на почетак обрачуноског периода већи, износи плаћених трошкова укључених у цијену коштања залиха учинака умањују се за проценат повећања крајњих залиха.

(3) Ако је салдо залиха учинака на крају у односу на почетак обрачуноског периода мањи, износи плаћених трошкова укључених у цијену коштања залиха учинака увећавају се за проценат смањења крајњих залиха.

(4) Цијена коштања залиха учинака обухвата све директне и дио индиректних трошкова производње који су залихама приписани на основу кључева за распојелу индиректних трошкова утврђених интерним актом предузетника.

(5) Кључеви за распојелу индиректних трошкова из става (4) овог члана не могу се мијењати током обрачуноског периода.

(6) Корекција плаћених трошкова укључених у цијену коштања залиха учинака на начин прописан ст. (2) и (3) овог члана врши се за сваку врсту порески допуштених расхода појединачно.

Члан 11.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 06.15/020-996/09
5. октобра 2009. године
Бања Лука

Министар,
Александар Цомбић, с.р.